

LÊ MẬU HÃN *chủ biên*
TRẦN BÁ ĐỆ
NGUYỄN VĂN THƯ

ĐẠI CƯƠNG

LỊCH SỬ VIỆT NAM

Tập III

N

* S K V 0 2 0 1 8 6 *

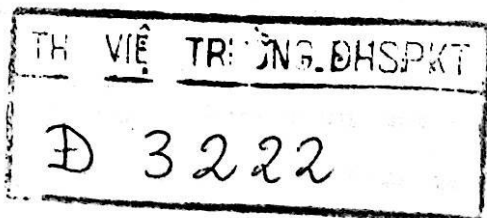
Đại cương lịch sử Việt Nam (Tập III) phản ánh có hệ thống và toàn diện lịch sử kháng chiến và kiến quốc đương đại vì độc lập dân tộc và thống nhất Tổ quốc, xây dựng đất nước giàu mạnh, xã hội công bằng văn minh và hạnh phúc theo con đường xã hội chủ nghĩa mang đậm bản sắc Việt Nam.

Nửa thế kỉ giữ nước và xây dựng nước đã nâng lên tầm cao mới truyền thống văn hóa dân tộc và trí tuệ Việt Nam đoàn kết toàn dân vì hòa bình, hữu nghị và hợp tác quốc tế.

LÊ MẬU HẮN (chủ biên)
TRẦN BÁ ĐỆ - NGUYỄN VĂN THƯ

ĐẠI CƯƠNG
LỊCH SỬ VIỆT NAM

TẬP III
(1945 - 1995)

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC - 1998

LỜI NÓI ĐẦU

Lịch sử dân tộc Việt Nam từ năm 1945 đến nay là lịch sử của 30 năm chiến tranh cách mạng chống lại sự xâm lược của đế quốc Pháp (1945 - 1954) và của đế quốc Mỹ (1954 - 1975) nhằm hoàn thành sự nghiệp giải phóng dân tộc, thống nhất Tổ quốc và lịch sử của hơn 20 năm xây dựng đất nước theo con đường xã hội chủ nghĩa và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa (từ 1975 đến nay).

Dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam, một Đảng lấy chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh làm nền tảng tư tưởng và kim chỉ nam cho hành động cách mạng, nhân dân ta đã phát huy lên tầm cao mới di sản truyền thống dân tộc và trí tuệ của con người Việt Nam, chiến đấu kiên cường, thông minh sáng tạo, lập nên những kì tích vĩ đại, mãi mãi được ghi vào lịch sử dân tộc như một trong những trang chói lọi nhất và đi vào lịch sử thế giới như những sự kiện có tầm quan trọng quốc tế to lớn, mang tầm vóc thời đại sâu sắc. Nhân dân ta cũng đã kiên trì trải qua một chặng đường đầy thử thách trên con đường xây dựng chế độ xã hội chủ nghĩa, đưa đất nước vượt qua cuộc khủng hoảng kinh tế - xã hội, hoàn thành về cơ bản những nhiệm vụ được đề ra cho chặng đường đầu của thời kì quá độ để bước vào một thời kì mới - thời kì công nghiệp hóa, hiện đại hóa vì mục tiêu *dân giàu - nước mạnh - xã hội công bằng, văn minh*, vững bước tiến lên chủ nghĩa xã hội.

Lịch sử Việt Nam nửa thế kỉ qua giữ một vị trí quan trọng trong lịch sử tiến hóa của dân tộc. Việc nghiên cứu và giảng dạy lịch sử Việt Nam suốt 5 thập niên này có ý nghĩa khoa học và thực tiễn sâu sắc. Vì thế đây là một bộ phận quan trọng trong chương trình đào tạo ở khoa Sử thuộc các trường Đại học khoa học xã hội và nhân văn, các trường Đại học sư phạm ở nước ta.

Cuốn *Đại cương lịch sử Việt Nam*, tập III (1945 - 1995) được biên soạn nhằm phục vụ yêu cầu đào tạo đó.

Căn cứ vào phương hướng cơ bản của chương trình lịch sử Việt Nam dùng trong các khoa Sử ở các trường đại học của nước ta hiện nay, cuốn *Đại cương lịch sử Việt Nam*, tập III (1945-1995) đã được biên soạn một cách hệ thống và tương đối toàn diện về các mặt kinh tế, chính trị, quân sự, văn hóa, xã hội. Song nội dung lịch sử dân tộc ta trong những thập niên này thật vô cùng rộng lớn, phong phú và phức tạp. Nhiều vấn đề đang còn mang tính thời sự mới mẻ. Công tác biên soạn chương trình lịch sử Việt Nam ở các trường đại học đang còn phải tiếp tục hoàn thiện. Vì thế công trình này chỉ được xem như một phác thảo đầu tiên. Bên cạnh những ưu điểm đã đạt được, công trình khó tránh khỏi những hạn chế, thiếu sót.

Chúng tôi hi vọng sẽ có một công trình hoàn chỉnh và sát hợp hơn nữa với chương trình đào tạo trên cơ sở được bổ sung và sửa chữa theo sự góp ý xây dựng của các thầy giáo, sinh viên và các bạn đọc quan tâm.

Hà Nội, tháng 7 - 1997

Các tác giả

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
LỜI NÓI ĐẦU	5
PHẦN MỘT	
VIỆT NAM TRONG THỜI KÌ KHÁNG CHIẾN CHỐNG THỰC DÂN PHÁP XÂM LƯỢC VÀ XÂY DỰNG NỀN DÂN CHỦ CỘNG HÒA (1945-1954)	7
Chương I - XÂY DỰNG VÀ BẢO VỆ CHẾ ĐỘ DÂN CHỦ CỘNG HÒA (1945-1946)	
I. Đặc điểm tình hình và nhiệm vụ mới của dân tộc Việt Nam khi chế độ dân chủ cộng hòa được thành lập	8
II. Mở rộng khối đại đoàn kết dân tộc, xây dựng nền dân chủ cộng hòa	13
III. Đấu tranh chống lại âm mưu bành trướng và xâm lược của các thế lực đế quốc thực dân	33
Chương II - SỰ BÙNG NỔ VÀ TIẾN TRIỂN CỦA CUỘC KHÁNG CHIẾN TRONG TOÀN QUỐC (1946-1950)	
I. Kháng chiến toàn quốc bùng nổ	45
II. Xây dựng nền dân chủ cộng hòa	54
III. Chiến đấu trên mặt trận quân sự	70
Chương III - CUỘC KHÁNG CHIẾN PHÁT TRIỂN MẠNH MẼ VÀ KẾT THÚC THẮNG LỢI (1951-1954)	
I. Đế quốc Pháp và can thiệp Mĩ kéo dài chiến tranh xâm lược Đông Dương	84
II. Sự lớn mạnh của nền dân chủ cộng hòa	88
III. Đấu tranh quân sự và ngoại giao (1951-1954)	104
	337

**Chương VIII - KHÔI PHỤC VÀ PHÁT TRIỂN KINH TẾ MIỀN BẮC,
CẢ NƯỚC DỒN SỨC GIẢI PHÓNG HOÀN TOÀN MIỀN NAM,
GIÀNH TOÀN VẬN LÃNH THỔ TỔ QUỐC (1973-1975)**

I. Miền Bắc khắc phục hậu quả chiến tranh, khôi phục và phát triển kinh tế, ra sức chi viện cho miền Nam	250
II. Đấu tranh chống địch "Bình định lấn chiếm", tạo thế và lực tiến tới giải phóng hoàn toàn miền Nam	255
III. Giải phóng hoàn toàn miền Nam, giành toàn vận lãnh thổ Tổ quốc	260
IV. Ý nghĩa lịch sử, nguyên nhân thắng lợi của cuộc kháng chiến chống Mĩ cứu nước	270

PHẦN BA

**VIỆT NAM XÂY DỰNG ĐẤT NƯỚC THEO ĐỊNH HƯỚNG
XÃ HỘI CHỦ NGHĨA (1975 - 1995)** 274

Chương IX - VIỆT NAM XÂY DỰNG LẠI ĐẤT NƯỚC (1975 - 1986)

I. Việt Nam năm đầu sau đại thắng mùa xuân (1975-1976)	275
II. Đất nước bước đầu đi lên chủ nghĩa xã hội (1976-1986)	288
III. Đấu tranh bảo vệ Tổ quốc (1975-1979)	304

Chương X - ĐẤT NƯỚC TRÊN CON ĐƯỜNG ĐỔI MỚI (1986 - 1995)

I. Giai đoạn 1986-1990	308
II. Giai đoạn 1991-1995	316

*Bìa 1. Nhân dân Sài Gòn chào mừng
đất nước thống nhất (1975)*

(Ảnh Lê Phúc)

PHẦN HAI

VIỆT NAM TRONG THỜI KÌ XÂY DỰNG MIỀN BẮC VÀ ĐẤU TRANH
 ĐỂ THỐNG NHẤT ĐẤT NƯỚC (1954-1975) 133

Chương IV - XÂY DỰNG MIỀN BẮC VÀ ĐẤU TRANH CÁCH MẠNG
 CHỐNG MĨ-DIỆM Ở MIỀN NAM (1954-1960)

I. Miền Bắc khôi phục kinh tế và cải tạo xã hội
 chủ nghĩa (1954-1960) 134

II. Đấu tranh chống Mĩ-Diệm ở miền Nam 152

Chương V - ĐẨY MẠNH XÂY DỰNG CHỦ NGHĨA XÃ HỘI
 Ở MIỀN BẮC VÀ CHIẾN ĐẤU CHỐNG "CHIẾN TRANH ĐẶC BIỆT"
 CỦA MĨ Ở MIỀN NAM (1961-1965)

I. Đẩy mạnh xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc 171

II. Chiến đấu chống "chiến tranh đặc biệt" của Mĩ (1961-1965). 179

Chương VI - CHIẾN ĐẤU CHỐNG "CHIẾN TRANH CỤC BỘ" VÀ
 CHIẾN TRANH PHÁ HOẠI LẦN THỨ NHẤT CỦA MĨ.
 TIẾP TỤC XÂY DỰNG CHỦ NGHĨA XÃ HỘI Ở MIỀN BẮC
 (1965-1968)

I. Chiến đấu chống chiến lược "Chiến tranh cục bộ" của Mĩ
 (1965-1968) 200

II. Miền Bắc chiến đấu chống chiến tranh phá hoại lần thứ nhất
 của Mĩ, tiếp tục xây dựng chủ nghĩa xã hội, làm nghĩa vụ hậu
 phương (1965-1968) 213

Chương VII - CHIẾN ĐẤU CHỐNG CHIẾN LƯỢC "VIỆT NAM HÓA"
 CHIẾN TRANH VÀ CHIẾN TRANH PHÁ HOẠI LẦN THỨ HAI CỦA MĨ.
 KHÔI PHỤC VÀ PHÁT TRIỂN KINH TẾ Ở MIỀN BẮC (1969-1973)

I. Chiến đấu chống chiến lược "Việt Nam hóa" chiến tranh và
 "Đông Dương hóa" chiến tranh của Mĩ (1969-1973) 221

II. Miền Bắc khôi phục và phát triển kinh tế, chi viện cho
 miền Nam, chiến đấu chống chiến tranh phá hoại lần thứ hai
 của Mĩ (1969-1973) 236

III. Đấu tranh trên mặt trận ngoại giao. Hiệp định Pari
 về chấm dứt chiến tranh, lập lại hòa bình ở Việt Nam 245